

GEOLÓGIAI ESEMÉNYEK.

1. Igazságügyi és közigazgatási tisztviselők a m. k. földtani intézetben.

Az igazságügyi és közigazgatási tisztviselők részére rendezett jog- és államtudományi továbbképző tanfolyam hallgatói ez év október hónap 9-én mintegy százhetvenen a m. k. földtani intézetet tanulmányozták. A hallgatóság soraiban ott láttuk hazánk összes megyéiből az igazságügyi s közigazgatási tisztviselők számottevő képviselőit. A hallgatókon kívül megjelentek: MAKAY BÉLA dr. vallás és közoktatásügyi miniszteri tanácsos, mint a jog- és államtudományi továbbképzés központi bizottságának elnöke: FRIEDMANN ERNŐ dr. királyi ügyész, a bizottság ügyvezető titkára; továbbá a belügyminisztérium részéről VICZIÁN ISTVÁN dr. miniszteri titkár; a földművelésügyi minisztérium részéről ZSEDÉNYI BÉLA dr. miniszteri tanácsos; a honvédelmi minisztérium részéről MELICHÁR KÁLMÁN dr. miniszteri tanácsos; az igazságügyminisztérium részéről SZLADITS KÁROLY dr. az igazságügyminisztériumban alkalmazott kir. ítélőtáblai bírósági tanácsos; a kereskedelemügyi minisztérium részéről MALOBICZKY JÁNOS dr. miniszteri osztálytanácsos; a pénzügyminisztérium részéről KÁLLAY TIROR dr. miniszteri titkár.

A m. kir. földművelésügyi minisztériumból ZSEDÉNYI BÉLA dr. miniszteri tanácsoson kívül ott láttuk még MAGYARY GYÖZŐ dr. miniszteri osztálytanácsos, KOVÁTS ALADÁR m. k. főerdőtanácsos, AMBRUS, BIRÓ és PFEIFFER GYULA m. k. főerdőmérnök, BLASKE LAJOS dr. miniszteri fogalmazó, JÓSA BÉLA dr. és MIHÓK ERNŐ dr. miniszteri segédfogalmazó urakat.

Az előadások sorozatát d. e. 10 órakor LÓCZY LAJOS dr. egyetemi tanár, a m. k. földtani intézet igazgatója nyitotta meg az Országos földtani intézetekről szóló előadásával. Majd PÁLFY MÓR dr. m. k. főgeológus a kőbányászatról és kőiparról értekezett. Utána PAPP KÁROLY dr. m. k. osztálygeológus az érc-, vas- és szénbányászat, valamint a sóbányászkodás közérdekes részéről tartott félórás előadást. A következő előadó KORMOS TIVADAR dr. m. k. geológus volt, aki a geológiai gyűjtéseket a csomagolástechnikáját ismertette. Végül SZONTAGH TAMÁS dr. királyi tanácsos, a m. k. földtani intézet igazgatója «A magyar királyi földtani intézet vízügyeink szolgálatában» címen tartott igen érdekes és kimerítő előadást. SZONTAGH dr. igazgató előadása déli egy órakor végződven, a hallgatóság a megjelent miniszteri képviselőkkel együttesen társas ebéden vett részt a Stefánia-úti Bellevue-vendéglőben.

Ebéd után a tanfolyam folytatta ülését, amelyen SZONTAGH TAMÁS dr.

intézeti aligazgató a természeti ritkaságok és szépségek védelméről tartott szabad előadást. Az előadások végeztével az összes hallgatók a m. k. földtani intézet múzeumába vonultak, amelyet geológusok vezetésével több csoportban részletesen végig néztek. Az egyes csoportokat SZONTAGH TAMÁS dr. királyi tanácsos, intézeti aligazgató, TELEGDI ROTH LAJOS m. k. főbányatanácsos, főgeológus, HALAVÁTS GYULA m. k. főbányatanácsos, főgeológus, HORUSITZKY HENRIK m. k. főgeológus, PAPP KÁROLY dr. m. k. osztálygeológus, EMSZT KÁLMÁN dr. m. k. osztálygeológus és SZINYEI MERSE ZSIGMOND m. k. geológus vegyészek, LÁSZLÓ GÁBOR dr. m. k. osztálygeológus, TELEGDI ROTH KÁROLY dr. és VENDL ALADÁR dr. m. k. geológusok kalauzolták.

A múzeum végigszemlélése délután hat óráig tartott, amelynek végeztével SZONTAGH TAMÁS dr. királyi tanácsos, aligazgató megköszönte a résztvevőknek a szíves érdeklődést, kérve őket, hogy hatáskörükben minél jobban támogassák hazánk geológiai vizsgálatának fontos ügyeit.

2. Nyugdíjba lépett egyetemi tanárok.

Arról értesültünk, hogy a budapesti tudomány egyetemen szakunknak két kiváló tanára: KOCH ANTAL dr. és KRENNER JÓZSEF SÁNDOR dr. a folyó tanév elején nyugdíjba lépett.

KOCH ANTAL dr. tanár úr a kolozsvári majd a budapesti egyetemen a földtant s őslénytant adta elő egy emberöltőn keresztül, s csak a múlt év tavaszán emlékeztünk meg negyvenéves tanári jubileumáról, amikor tanítványai 1912 május 28-án meleg szeretettel ünnepelték (Földtani Közlöny 42. kötet, 665—671. oldalain).

KRENNER JÓZSEF SÁNDOR tanár úr 1870 óta a budapesti királyi Józsefműegyetemen, s 1894 óta a királyi magyar tudomány egyetemen az ásvány- és kőzettan tanára volt, s mint ilyen egész nemzedék mérnököt, orvost s tanárt nevelt föl a mineralógia szeretetében.

Mindkét tanár urat szoros kötelék fűzi a Magyarhoni Földtani Társulathoz, s ezért szívből kívánjuk mindkét tiszteleti tagunknak, hogy tudományos munkásságukat nyugdíjbavonulások után is ép oly eredményesen folytassák, miként eddigelé.

A földtani s őslénytani tanszéket ideiglenesen LÖRENTHEY IMRE dr. ny. rk. tanár, míg az ásvány- s kőzettani katedrát MAURITZ BÉLA dr. magántanár urak látják el mint megbízott helyettes tanárok.

3. Telegdi Roth Lajos nyugdíjban.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a m. kir. földtani intézet igazgatósága útján TELEGDI ROTH LAJOS m. kir. főbányatanácsosi címmel és jelleggel felruházott földtani intézeti főgeológus úrhoz a következő leiratot intézte:

Magyar királyi Földművelésügyi Minister. 9447. szám. eln. IX. 2. 1913.
Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége Bécsben folyó évi szep-

tember hó 17-én kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy Nagyságod saját kérelmére állandó nyugalomba helyeztessék. Midőn ezen körülményről Nagyságodat értesítem, egyben a hosszú állami szolgálata alatt tanúsított lelkiismeretes, buzgó és sikeres működéseért teljes elismerésemet és köszönetemet fejezem ki. Nagyságod nyugdíját teljesen kitöltött szolgálati ideje után az 1912. évi LXV. törvénycikk 37. és 38. §-ai alapján évi 9200 koronában. lakbérnyugdíját pedig évi 1280 koronában állapítom meg, melynek f. évi december 1-től kezdve való utalványozása iránt egyidejűleg kelt rendelettemmel intézkedtem. Budapest. 1913 november 21-én.
BÁRÓ GHILLÁNY IMRE.

TELEGDI ROTH LAJOS 1867 november 28-án lépett állami szolgálatba s a m. kir. földtani intézetben 1870 április 14 óta működik. Negyvenhat éves pályája a csendes, de kitartó munkásság példájául szolgálhat. Földtani felvételei megbízhatóság és pontosság szempontjából mintaszerűek, geológiai térképei pedig nemes ízlésükkel tűnnek ki a magyar földtani térképek közül. Gyakorlati téren olyan alkotás fűződik nevéhez, amely szinte páratlan a múlt század geológiai eseményei között. Ugyanis TELEGGDI ROTH LAJOS teljesen geológiai alapon fedezte fel a tatabányai barnaszéntelepeket.

Az 1895. év november havában a KIRÁLDI HERZ ZSIGMOND és HÖNSCH ÁRPÁD vezetésével működő vállalatnak azt javasolja, hogy ez IV. számú fúrását a Vértessomlyótól északkelet felé harmadfél kilométer távolságra levő Síkvölgyben mélyessze. A IV. számú fúrás azután 116 méter mélységben 6 m vastag eocén széntelepet talált, amit nyomon követett a 156 m mélységű V. számú fúrás 15 méter vastag széntelepével. Ezzel megvolt vetve a tatabányai szénbányászkodás alapja, úgyhogy az Ezredéves Bányászati és Geológiai Kongresszuson, 1896 szeptember havában KIRÁLDI HERZ ZSIGMOND tiz fúrás alapján már 200 millió tonna szénkincsről számolhatott be Felsőgalla és Bánhida alatt. Ez az eocén széntelep a Magyar Általános Kőszénbánya Társulattal hazánk egyik legnagyobb iparvállalatává tette, amely ma már 60 millió korona alaptőkével és évi 8 millió korona nyereséggel dolgozik. Valóban fölemelő látvány az ősz geológusnak élete alkonyán az a tudat, hogy egy szerény tudós a magyar közgazdasági életet százmilliókra rúgó vagyonnal gazdagította.

Kívánjuk, hogy volt elnökünk s jelenleg tiszteleti tagunk megelegedésben töltsse napjait s kérjük, hogy gazdag tapasztalataival úgy a m. kir. földtani intézetet, mint társulatunkat továbbra is támogassa.

P. K.